

Рецензия

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Финанси, парично обращение, кредит и застраховка (застраховане)“

Рецензент: доц. д-р Николай Атанасов

Автор на дисертационния труд: Надежда Димитрова Тодоровска

Тема на дисертационния труд: „Застраховането при интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда“

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Предлаганият за публична защита дисертационен труд има за предмет финансирането на интегрираните здравно-социални грижи. Вниманието на автора е насочено основно към подробен анализ и аргументиране на застрахователен модел на финансиране на грижите, като изборът е насочен към продукта „Рента срещу жилище“. Последният е познат на българската застрахователна практика, като намира и съответното законово регламентиране.

Дисертационният труд е в обем от 162 страници, като съдържа увод, изложение на извършените анализи в рамките на три глави, заключение, списък с използваната литература и три приложения. Структурата на ръкописа съответства на изискванията за оформяне и представяне на дисертационен труд. В увода докторантката представя актуалността на избраната тема, научната хипотеза, целта и задачите, обекта и предмета на изследването. В предложените три глави последователно е извършен анализ на проблема, като отправна точка е същностната характеристика и необходимостта от интегрираното предлагане на здравно-социалните грижи в домашна среда. Последователно са разгледани нарасналата нужда от такъв тип грижи, потенциалните финансови затруднения при достъпа, натрупания до сега опит у нас, както и съществуващата практика във водещи страни от ЕС. С цел развитие и усъвършенстване на дългосрочните грижи в домашна среда в трета глава се представя обосновано и добре аргументирано становище за използване на застрахователния продукт „Рента срещу жилище“. Като последният без съмнение улеснява достъпа до анализирания продукт в случаите на липса на домашна подкрепа и дори при относително ниска цена на застрахования имот.

За провеждане на дисертационното изследване се използва широк кръг от източници, като в т.ч. попадат голям брой публикации на авторитетни учени от съответните научни области, редица законово-нормативни документи и интернет бази от данни. Съобразявайки се с необходимостта за по-голямо удобство и яснота докторантката е представила някои от резултатите в рамките на три приложения. Тук добро впечатление прави таблицата за определяне на минималната стойност на застрахованото жилище за покриване на разноските за предоставяне на интегрираните домашни грижи при най-реалистичната им, от гледна точка на съществуващата практиката, стойност /с. 169/.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Актуалността на дисертационния труд може да бъде обоснована от поне четири страни, като на всичките от тях докторантката е обърнала нужното внимание и които на практика са използвани умело като опорни точки на проведеното проучване. Това са:

- нарастващата нужда от превенция на общите текущи здравни разходи, което трябва да има за обект както обемът, така и ефективността им;
- постигане на по-адекватна на съвременните тенденции в развитите страни пропорция „болнична/добролична“ икономика;
- улесняване на финансовата достъпност до интегрираните грижи в домашна среда чрез конкретен продукт с произход застрахователния пазар;
- повишаване на удовлетвореността от използването на интегрираните домашни грижи и повишаване на качеството на живот на пациентите.

В допълнение ползите от постигнатите резултати могат да получат висока оценка и по линия на редуцирането на директните плащания в нашата здравна система. Както е известно, през последните няколко години, техният дял в общите текущи здравни разходи е най-големият за страните от ЕС. Факт, който се свързва още и с нарастващо неравенство в потреблението на здравни блага. Управлението на здравните рискове чрез общ фонд на доброволна основа дава добри възможности за редукция на директните плащания и снижаване на някои социално-икономически неравенства в съвременното здравеопазване.

Понятията, свързани с обекта, предмета, поставената изследователска цел, задачи и хипотеза са формулирани точно, ясно и напълно адекватно на избраната тема. Самите те са добре логически взаимообвързани, намират се в единство с проведените анализи в рамките на изложението. Съществуващите новости в предоставянето на интегрираните грижи, също така, са изложени точно и ясно, като за целта е използвана практиката в три водещи страни от ЕС. Българската практика е оценена чрез натрупаните опит и знания от БЧК и четири общини, които предлагат услугата на своята територия чрез „Центрове за домашни грижи“. За нашата здравна система това е новост, като се предлага и остойностяване или ценообразуване на услугата на базата на преки и на пълни разходи на извършителите. Получената стойност на услугата е основен параметър в рамките на модела на финансиране чрез застрахователния продукт „Рента срещу жилище“.

Проблематиката по дисертационния труд не е широко проучвана от автори в националната научна литература. Това се отнася поне в частта за интегрираните грижи и начина им на осигуряване. Близките до тях услуги, като личен асистент, социален патронаж имат за източници на финансиране публични бюджетни средства и се предоставят от централни и местни органи на държавна власт. В този смисъл идеята за финансиране на интегрираните здравно-социални грижи в домашна среда чрез застрахователни продукти представлява определена новост. Това е и причината авторът да използва предимно чужди източници в частта за изучаване състоянието на проблема, поне като същностни белези и организация на предоставянето на въпросните услуги. Що се отнася до възможностите на личното застраховане, което може и е начин на финансиране на здравни дейности и услуги, то е добре изучено от наши автори и публикации по темата не липсват. Това придава и определена интердисциплинарност на дисертацията с търсene на възможности за подобрения в съществуващи, но по-слабо познати на практиката теми. Самото предложение за използване на „Рента срещу жилище“ от определена група лица за застраховка с цел покриване на цената на услугите в рамките на интегрираните грижи представлява оригинална идея на автора и е демонстрация за собствено отношение към проблематиката.

Самата дисертация е разработена в достатъчен обем, като поставената цел считам за постигната, а издигнатата хипотеза се защитава достатъчно убедително предвид факта, че са използвани научни факти и доказателства с достатъчен обем и качество. Това се отнася до базите от данни за здравния статус на обществото, на демографските процеси и други, касаещи потенциалното потребление на дългосрочни грижи в нашата страна. Данните са онагледени в таблици и графики, което позволява да бъдат определени и проследени тенденциите на развитие на процеси, като увеличаване на хоспитализациите на лица над 65 годишна възраст, застаряване на населението, влошаване на демографските показатели, относително ниското равнище на доходи на населението, потенциален консуматор на интегрираните грижи в домашна среда и др.

Дисертационният труд е написан на правилен и добре издържан научен стил. Използва се точен и ясен научен апарат, който не оставя място за двусмисленост. В рамките на изложението не се откриват логически противоречия. Отделните глави са относително съразмерни и вътрешно добре построени от гледна точка на поставената цел и решаваните изследователски задачи.

Статистическите данни на национални здравни, осигурителни и финансово-контролни институции са използвани коректно и изцяло в синхрон със защитаваната научна хипотеза. От гледна точка на поставената научна цел и изследователски задачи допълнителна статистическа обработка на приложените данни не се налага. Така направените графичен и табличен анализи в единство с анализа на редица нормативни документи осигуряват достатъчно убедителни резултати в подкрепа на научната хипотеза.

При изготвянето на дисертационния труд са спазени правилата на научната етика, като са цитирани коректно използваните източници, не се открива отпечатване на един и същ ръкопис на различни места. Не се откриват и следи от plagiatство.

Авторефератът отразява точно и пълно съдържанието на дисертационния труд.

III.Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Дисертационният труд предлага развитие на съществуващата практика с нови идеи за приложимостта на конкретен застрахователен продукт за улесняване на финансовата достъпност и развитието на дългосрочните грижи в домашна среда.

След като се отчете казаното по-горе може да се заключи, че така предложеният за публична защита дисертационен труд и формулираните към него приноси притежават необходимите качества, могат да бъдат подкрепени, а резултатите апробирани в практиката по застраховане и дългосрочни грижи у нас.

IV.Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд.

Към дисертационният труд нямам критични забележки и препоръки.

V. Обобщено заключение и становище.

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане. Дисертационният труд показва, че докторантката Надежда Димитрова Тодоровска притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Финанси, парично обращение, кредит и застраховка (застраховане)“, като демонстрира качества за провеждане на самостоятелно научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за дисертационния труд, автореферат, приноси и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Надежда Димитрова Тодоровска по научна специалност „Финанси, парично обращение, кредит и застраховка (застраховане)“.

Дата: 13.08.2019 г.

Рецензент:
(доц. д-р Н. Атанасов)